

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра адміністративного права та процесу факультету №1

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

з навчальної дисципліни «Напрями розвитку науки адміністративного
права та процесу» вибіркових компонент
освітньої програми третього рівня вищої освіти

081 Право 081 Law

Вінниця 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 14.08.2024 № 8

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 1
Протокол від 09.08.2024 № 9

ПОГОДЖЕНО

Секцією з юридичних дисциплін
Науково-методичної ради ХНУВС
Протокол від 13.08.2024 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри *адміністративного права та процесу*
(протокол від 30.07.2024 № 19)

Розробники:

- 1.Завідувач кафедри адміністративного права та процесу факультету №1,
д.ю.н., професор Салманова О.Ю.
- 2.Доцент кафедри адміністративного права та процесу факультету № 1,
к.ю.н., доцент Яценко В.П.
2. Доцент кафедри адміністративного права та процесу факультету №1,
д.ю.н., професор Джафарова М.В.

Рецензенти:

1. Учений секретар секретаріату Вченої ради Харківського національного
університету внутрішніх справ, д.ю.н., доцент Невядовський Владислав
Олегович
2. Суддя Держинського районного суду м. Харкова, к.ю.н. Цвіра Д.М.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни					Вид контролю	
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття		Самостійна робота
Семестр № 3							
Тема № 1: Розвиток методологічних засад науки адміністративного права і процесу	8	2	2	-	-	4	
Тема № 2: Пошуки шляхів удосконалення чинного законодавства як основне завдання адміністративно-правових досліджень	8	2	2	-	-	4	
Тема № 3: Розвиток наукових досліджень системи та правового статусу суб'єктів адміністративного права і процесу	12	2	4	-	-	6	
Тема № 4: Розвиток наукових пошуків шляхів удосконалення інструментів діяльності публічної адміністрації	12	2	4	-	-	6	
Тема № 5: Перспективи розвитку теорії адміністративної відповідальності	12	2	4	-	-	6	
Тема № 6: Напрями розвитку теорії адміністративних послуг	6	2	2			2	
Тема № 7: Розвиток наукових пошуків шляхів удосконалення адміністративно-процедурного забезпечення діяльності публічної адміністрації	12	2	4	-	-	6	
Тема № 8: Наукові пошуки оптимальної структури та змісту Особливої частини адміністративного права	10	2	2	-	-	6	
Тема № 9: Напрямки розвитку теоретичних і практичних питань адміністративного процесу	10	2	2	-	-	6	
Всього за семестр	90	18	26	-	-	46	

2. Методичні вказівки до семінарських занять

ТЕМА № 1. «Розвиток методологічних засад науки адміністративного права і процесу»

Семінарське заняття: Розвиток методологічних засад науки адміністративного права і процесу

Навчальна мета заняття: розглянути наукові дискусії про предмет та

систему адміністративного права; визначити місце адміністративного права в галузевій класифікації правової системи, публічний та приватний аспекти адміністративного права, систему українського адміністративного права; охарактеризувати моделі розвитку сучасної теорії адміністративного права.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Наукові дискусії про предмет та систему адміністративного права
2. Концептуальні підходи до формування сучасної доктрини адміністративного права
3. Сучасні погляди на призначення, завдання та методи науки адміністративного права України
4. Наукові школи адміністративного права

Методичні вказівки:

- 1.1. З'ясуйте поняття і зміст предмета адміністративного права України (традиційне розуміння предмета адміністративного права України).
- 1.2. Визначте співвідношення загальних принципів права з принципами адміністративного права
- 1.3. Назвіть методологічні принципи правотворчої діяльності суб'єктів публічної адміністрації, а також практичне їх застосування в сучасних умовах.
- 1.4. Визначте чинники, що впливають на утворення системи адміністративного права та формування її змісту

Теми доповідей:

1. Сучасні системи зарубіжного адміністративного права.
2. Види суспільних відносин, що входять до предмета правового регулювання сучасного адміністративного права.
3. Адміністративна реформа в Україні: загальна характеристика.
4. Концептуальні підходи до формування сучасної теорії адміністративного права і процесу.
5. Вимоги до адміністративного законодавства країн-претендентів до вступу в ЄС.

Література: [3, С. 192-215; 9, С. 203-233; 51, С. 177-218].

ТЕМА № 2. «Пошуки шляхів удосконалення чинного законодавства як основне завдання адміністративно-правових досліджень»

Семінарське заняття: Пошуки шляхів удосконалення чинного законодавства як основне завдання адміністративно-правових досліджень

Навчальна мета заняття: визначити соновні форми (види) систематизації, основні аспекти розвитку наукових поглядів щодо систематизації адміністративно-правового законодавства, практичне значення систематизації. Дослідити проблеми кодифікації адміністративно-деліктного законодавства.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Зміст та сутність систематизації.
2. Основні форми (види) систематизації.
3. Кодифікація адміністративного законодавства: історія і сучасність.
4. Основоположні принципи кодифікації адміністративно-деліктного законодавства.

Методичні вказівки:

- 1.1. Визначте перспективні напрямки систематизації адміністративного законодавства
- 1.2. В чому полягають проблеми кодифікації адміністративно-деліктного законодавства особливості джерел адміністративного права?
- 1.3. Назвіть основоположні принципи кодифікації адміністративно-деліктного законодавства.
- 1.4. Визначте особливості та історію кодифікації адміністративного права.

Теми доповідей:

1. Кодифікація адміністративного законодавства: історія і сучасність.
2. Теоретичні та практичні передумови кодифікації адміністративно-правового законодавства.

Література: [1; 8, С. 189-242; 9, С. 203-233; 40, С.177-218; 51; 53].

ТЕМА № 3. «Розвиток наукових досліджень системи та правового статусу суб'єктів адміністративного права і процесу»

Семінарське заняття 1: Розвиток наукових досліджень системи та правового статусу суб'єктів адміністративного права і процесу. Концепція органів публічної адміністрації

Навчальна мета заняття: з'ясувати концепцію публічної адміністрації та її значення в теорії адміністративного права; розглянути наукові погляди на систему та правовий статус суб'єктів публічної адміністрації; сформулювати систему та правовий статус місцевих органів виконавчої влади; правовий статус приватних осіб як суб'єктів публічної адміністрації.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Формування концепції публічної адміністрації та її значення в теорії адміністративного права
2. Наукові погляди на систему та правовий статус суб'єктів публічної адміністрації
3. Органи виконавчої влади як суб'єктів публічної адміністрації.

Методичні вказівки:

Підготувати наукові доповіді

1. Система та правовий статус центральних органів виконавчої влади.
2. Система та правовий статус місцевих органів виконавчої влади.
3. Поняття та сучасний стан публічної адміністрації.

Семінарське заняття 2: Розвиток наукових досліджень системи та правового статусу суб'єктів адміністративного права і процесу

Навчальна мета заняття: визначити поняття та загальну характеристику адміністративних послуг, їх класифікацію; з'ясувати місце державних службовців у системі вчень про суб'єктів адміністративного права; визначити правове регулювання державної служби

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Проблеми визначення співвідношення публічно-правового і приватноправового регулювання публічної служби
2. Дослідження правового регулювання правового статусу державних службовців як суб'єктів адміністративного права

Методичні вказівки:

Підготувати наукові доповіді

1. Перспективи розвитку вчень про публічну службу.
2. Наукові розробки проблем правового регулювання стимулювання праці та відповідальності службовців публічної служби.

Література: [1; 88, С. 189-242; 9, С. 203-233; 10, С.177-218; 11; 15; 17, С. 20-24].

ТЕМА № 4. «Розвиток наукових пошуків шляхів удосконалення інструментів діяльності публічної адміністрації»

Семінарське заняття 1: Розвиток наукових пошуків шляхів удосконалення інструментів діяльності публічної адміністрації. Правові акти як провідна форма публічної адміністрації

Навчальна мета заняття: з'ясувати основні положення концепції правових актів теоретичні підходи до розуміння видів адміністративних актів. адміністративно-юрисдикційні акти у системі адміністративних актів; визначити основні положення та види методів публічного управління, теоретичні розробки проблем систематизації і класифікації заходів адміністративного примусу; охарактеризувати проблеми забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян та юридичних осіб при застосуванні заходів адміністративного примусу.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Основні положення концепції правових актів публічного управління, їх сутність та юридична природа. Теоретичні підходи до розуміння видів правових актів
2. Нормативні та адміністративні акти публічного управління. Адміністративно-юрисдикційні акти у системі адміністративних актів
3. Підготовка та прийняття правових актів органів публічного управління як вид процедурної діяльності
4. Наукові дослідження проблем правового регулювання та застосування заходів адміністративного примусу

Методичні вказівки:

- 1.1. З'ясуйте сутність та юридична природа правових актів
- 1.2. Дослідите правове регулювання процедури видання правових актів
- 1.3. Сформулюйте доктринальні аспекти дослідження адміністративного примусу
- 1.4. Мета, види та порядок застосування превентивних поліцейських заходів та поліцейських заходів примусу

Підготуйте доповіді:

1. Концептуальні положення процедури видання правових актів, їх зміни та скасування
2. Розвиток процедури оскарження адміністративних актів в адміністративному порядку
3. Дослідження проблем чинності та виконання адміністративних актів.
4. Сучасне розуміння сутності адміністративного примусу та його місця в теорії адміністративного права
5. Наукові дослідження проблем правового регулювання та застосування заходів адміністративного примусу

Семінарське заняття 2: Розвиток наукових пошуків шляхів удосконалення інструментів діяльності публічної адміністрації. Методи діяльності публічної адміністрації

Навчальна мета заняття: визначити основні положення та види методів публічного управління, теоретичні розробки проблем систематизації і класифікації заходів адміністративного примусу; охарактеризувати проблеми забезпечення прав, свобод і законних інтересів громадян та юридичних осіб при застосуванні заходів адміністративного примусу.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Наукові дослідження проблем правового регулювання та застосування заходів адміністративного примусу
2. Мета, види та порядок застосування превентивних поліцейських заходів та поліцейських заходів примусу

Методичні вказівки:

- 1.1. Сформулюйте доктринальні аспекти дослідження адміністративного примусу
- 1.2. Визначте систему адміністративно-примусових заходів
- 1.3. Превентивні поліцейські заходи в системі адміністративного примусу

Підготуйте доповіді:

1. Сучасне розуміння сутності адміністративного примусу та його місця в теорії адміністративного права
2. Наукові дослідження проблем правового регулювання та застосування заходів адміністративного примусу

Література: [1; 3; 4; 8, С. 106-126, 145-167; 10, С. 119-122; 11, С. 176-202; 12-24].

ТЕМА № 5. «Перспективи розвитку теорії адміністративної відповідальності»**Семінарське заняття 1: Перспективи розвитку теорії адміністративної відповідальності**

Навчальна мета заняття: визначити основні положення теорії адміністративної відповідальності; проаналізувати поняття адміністративної відповідальності в сучасній правовій системі; питання наукового перегляду системи адміністративних стягнень; сформулювати наукову доктрину реформування норм адміністративного законодавства в сфері адміністративної відповідальності.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Основні положення теорії адміністративної відповідальності
2. Дослідження підстав та процедур адміністративної відповідальності
3. Формування адміністративної деліктології

Методичні вказівки:

- 1.1. Сформулюйте підходи до формулювання принципів адміністративної відповідальності.
- 1.2. З'ясуйте необхідність наукового перегляду видів адміністративних стягнень.
- 1.3. Проведіть правовий аналіз доцільності запровадження інституту кримінальних проступків у правову систему.
- 1.4. Сформулюйте теоретичні погляди науковців на адміністративну відповідальність юридичних осіб.

Семінарське заняття 2: Теорія адміністративної відповідальності.

Навчальна мета заняття: визначити етапи формування адміністративної деліктології; визначити поняття адміністративної деліктології як однієї із

складових групи адміністративно-правових наук, її предмет, методи та завдання. Визначити сутність адміністративної деліктності, її ознаки та детермінанти протиправної поведінки правопорушника. Проаналізувати концепцію комплексної боротьби органів поліції з адміністративними деліктами.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Поняття адміністративної деліктології як однієї із складових групи адміністративно-правових наук, її предмет, методи та завдання.
2. Адміністративно-деліктне законодавство: зарубіжний досвід та пропозиції реформування в Україні.

Методичні вказівки:

- 1.1. Сформулюйте підходи до формулювання поняття адміністративної деліктології.
- 1.2. Визначте співвідношення понять: “адміністративна деліктологія” та “адміністративна деліктність”.
- 1.3. З’ясуйте зміст концепції комплексної боротьби органів поліції з адміністративними деліктами.

Теми доповідей:

1. Формування адміністративної деліктології.
2. Адміністративна деліктність, її ознаки.
3. Детермінанти (причини) протиправної поведінки правопорушника.
4. Система профілактичних заходів - елемент адміністративно-правового запобігання адміністративному делікту.

Література: [48, С. 168-190; 49, С. 170-192; 51, С.429-470; 56; 58; 59-60].

ТЕМА № 6. «Напрями розвитку теорії адміністративних послуг»

Семінарське заняття: Напрями розвитку теорії адміністративних послуг

Навчальна мета заняття: визначити теоретичні підходи до формування поняття адміністративної послуги; здійснити класифікацію адміністративних послуг; визначити вимоги, які ставляться до надання адміністративних послуг; дослідити зарубіжний досвід надання адміністративних послуг суб’єктами публічної адміністрації.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Розвиток наукових досліджень сутності та видів адміністративних послуг.
2. Класифікація адміністративних послуг.
3. Вимоги, які ставляться до надання адміністративних послуг.

4. Порядок та строки надання адміністративних послуг суб'єктами публічної адміністрації.
5. Організаційно-правові аспекти удосконалення практики надання адміністративних послуг.

Теми доповідей:

1. Адміністративно-правовий механізм надання адміністративних послуг.
2. Особливості формування державної політики у сфері надання адміністративних послуг.
3. Зарубіжний досвід надання адміністративних послуг суб'єктами публічної адміністрації.

Література: [1; 2; 4, С. 192-215; 7, С. 203-233; 9; 11, С.177-118; 56; 62].

ТЕМА № 7. Розвиток наукових пошуків шляхів удосконалення адміністративно-процедурного забезпечення діяльності публічної адміністрації

Семінарське заняття 1: Розвиток наукових пошуків шляхів удосконалення адміністративно-процедурного забезпечення діяльності публічної адміністрації

Навчальна мета заняття: визначити теоретичні засади адміністративних процедур та сучасні тенденції у розумінні правових явищ «адміністративна процедура» і «адміністративний процес»; сформулювати принципи адміністративних процедур, їх класифікацію та стадії.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Адміністративна процедура і адміністративний процес: сучасні тенденції у розумінні правових явищ
2. Наукові обґрунтування доцільності та шляхів систематизації адміністративно-процедурного законодавства
3. Дослідження окремих адміністративних процедур (проваджень)

Методичні вказівки:

- 1.1. Визначте співвідношення понять «адміністративна процедура» та адміністративне провадження»
- 1.2. Сформулюйте принципи адміністративних процедур
- 1.3. Підготуйте наукові доповіді

Теми доповідей:

1. Класифікація адміністративних процедур
2. Адміністративна процедура і адміністративний процес: сучасні тенденції у розумінні правових явищ

Семінарське заняття 2: Розвиток наукових пошуків шляхів удосконалення адміністративно-процедурного забезпечення діяльності публічної адміністрації

Навчальна мета заняття: визначити шляхи удосконалення адміністративно-процедурного законодавства; з'ясувати поняття «кодифікація адміністративно-процедурного законодавства»; проаналізувати європейський досвід щодо удосконалення адміністративно-процедурного законодавства; напрямки розвитку наукових досліджень окремих адміністративних проваджень. Юрисдикційні та неюрисдикційні провадження. Види та особливості ліцензійно-дозвільних проваджень. Процедура надання публічних послуг як окремий вид адміністративних процедур. Реєстраційні провадження суб'єктів публічної адміністрації: види та особливості.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Дослідження окремих адміністративних процедур (проваджень)
2. Адміністративно-юрисдикційні та неюрисдикційні провадження.
3. Види та особливості ліцензійно-дозвільних проваджень.

Методичні вказівки:

- 1.1. Сформулюйте поняття «реєстраційне провадження» та «ліцензійне провадження»
- 1.2. Визначте види адміністративних процедур
- 1.3. Охарактеризуйте реєстраційні провадження суб'єктів публічної адміністрації: види та особливості
- 1.4. Підготуйте наукові доповіді

Теми доповідей:

1. Розвиток наукових досліджень окремих адміністративних проваджень.
2. Процедура надання публічних послуг як окремий вид адміністративних процедур.

Література: [1; 5; 7; 8, С. 192-215; 15, С. 23-33; 17, С. 177-218; 27; 30-38; 58].

ТЕМА № 8. «Наукові пошуки оптимальної структури та змісту Особливої частини адміністративного права»

Семінарське заняття: Наукові пошуки оптимальної структури та змісту Особливої частини адміністративного права

Навчальна мета заняття: визначити напрямки пошуку побудови оптимальної структури Особливої частини адміністративного права; перегляд та переосмислення сутності Особливої частини адміністративного права; з'ясувати розуміння змісту Особливої частини адміністративного права з точки зору особливостей державного управління певною сферою суспільних відносин; визначити чинники, що впливають на утворення системи адміністративного права та формування її змісту.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Пошуки побудови оптимальної структури Особливої частини адміністративного права
2. Перегляд та переосмислення сутності Особливої частини адміністративного права
3. Перспективи формування в структурі Особливої частини адміністративного права окремих підгалузей

Методичні вказівки:

- 1.1. Визначте варіанти побудови оптимальної структури Особливої частини адміністративного права
- 1.2. Перегляд та переосмислення сутності Особливої частини адміністративного права
- 1.3. Визначте перспективи формування в структурі Особливої частини адміністративного права окремих підгалузей
- 1.4. Підготуйте наукову доповідь:

Теми доповідей:

1. Перспективи виділення Спеціальної частини адміністративного права як сукупності окремих підгалузей адміністративного права
2. Стан і напрями досліджень проблем публічного управління соціально-культурною сферою

Література: [1; 3; 5; 48, С. 189-242; 9, С. 203-233; 10, С.177-218; 11-15].

ТЕМА № 9. «Напрямки розвитку теоретичних і практичних питань адміністративного процесу»

Семінарське заняття : Напрямки розвитку теоретичних і практичних питань адміністративного процесу.

Навчальна мета заняття: визначити теоретичні засади адміністративного процесу; сутність та особливості юридичного процесу; історико-соціальні передумови виникнення адміністративного процесу; з'ясуйте співвідношення понять «адміністративний процес» та «адміністративна процедура»; проаналізувати сучасні теоретичні підходи до визначення сутності адміністративного процесу.

Кількість годин – 2 год.

Навчальні питання:

1. Розвиток теоретичних засад адміністративного процесу.
2. Сучасні теоретичні підходи до визначення сутності адміністративного процесу
3. Переосмислення сутності адміністративного процесу – від адміністративної діяльності до форми здійснення адміністративного судочинства

4. Характеристика адміністративного процесуального законодавства зарубіжних країн.
5. Можливості використання зарубіжного законодавства для вдосконалення українського адміністративного процесуального законодавства.

Методичні вказівки:

- 1.1. Визначте історико-соціальні передумови виникнення адміністративного процесу
- 1.2. З'ясуйте співвідношення понять “управлінський процес”, “адміністративний процес”, “процедурна діяльність”.
- 1.3. Підготувати доповіді:

Теми доповідей:

1. Визначення місця адміністративного процесуального права серед інших галузей права
2. Проблеми формування адміністративного процесуального права – нової галузі права і науки.

Література: [1; 2; 6, С. 192-215; 9, С. 203-233; 11; 13-17; 19; 23].

Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні та навчальні ресурси в Інтернеті

Основна

1. Адміністративне право України. Загальна частина у схемах: навч. посіб. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка. Харків: ХНУВС, 2019. 236 с.
2. Адміністративне право: навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй та ін. Вид. 6-те, допов. та перероб. з опорою на законодавство станом на 1 квіт. 2021 р. Харків: Право, 2021. 196 с.
3. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
4. Адміністративне право України (загальна частина): навч. посіб. / Остапенко О.І., Ковалів М.В., Єсімов С.С. та ін. Вид. 2-е, доп. Львів: СПОЛОМ, 2021. 616 с.
5. Адміністративна відповідальність та провадження в справах про адміністративні правопорушення: навч. посіб. / О.В. Кузьменко, М.В. Пругатир, І.Д. Пастух та ін. Київ: Центр учб. літ., 2016. 387с.
6. Адміністративне право: підручник / Ю.П.Битяк (кер. авт. кол.), І.М. Балакарева, І.В. Бойко та ін.; за заг. ред. Ю.П. Битяка. Харків: Право, 2020. 392 с.

Додаткова

7. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. О. В. Кузьменко. 3-тє вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904с.
8. Бородін І.Л. Адміністративне право України: підручник; Нац. авіац. ун-т. Київ: Правоваєдність: Алерта, 2019. 548 с.
9. Адміністративний процес: навч. посіб. / Салманова О. Ю., Комзюк А. Т., Гусаров С. М. та ін.; за заг. ред. О. Ю. Салманової, А. Т. Комзюка. Харків: ХНУВС, 2022. 412 с.
10. Вітвіцький, С.С.Адміністративне право та процес: навч. посіб. / С.С. Вітвіцький, Т.В. Хайлова, О.М. Пересада; Донец. держ. ун-т внутр. справ. Одеса: ВД "Гельветика", 2022. 400 с.
11. Мельник Р.С. Адміністративне право України (у схемах та коментарях): навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер: Буква Закону, 2018. 343 с.
12. Актуальні проблеми адміністративно-правового регулювання діяльності Національної поліції України: монографія / Гусаров С.М., Салманова О.Ю., Комзюк А. Т., Музичук О. М., Казанчук І. Д. / Міністерство внутрішніх справ України. Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків: Факт, 2022. 452 с.
13. Гусаров С.М. Сучасні законодавчі ініціативи удосконалення нормативно-правового забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні. / *Moderní aspekty vědy: XIV. Díl mezinárodního lektivního monografie. Mezinárodní Ekonomický Instituts.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Instituts.r.o. 2021. Str. 269-277.*
14. Легеза Є. О. Теорія публічних послуг: адміністративно-правова складова: монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2016. 452 с.
15. Маркіян Сидор. Адміністративно-правові аспекти взаємодії місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування: монографія; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів: Ліга Прес, 2016. 191 с.
16. Питання адміністративного права. Кн. 2. Відп. за вип. Н. Б. Писаренко. Харків: ООО «Оберіг», 2018. 182 с.
17. Бородін І., Шапенко Л. Еволюція адміністративного права України. *European political and law discourse*. 2016. № 3 (2). С. 121-125.
18. Адміністративне право України (Загальна частина): навч. посібник / за заг. ред. О.А. Задихайла. Х.: Право, 2016. 298 с.
19. Адміністративне право України: підручник / В. В. Серета, О. Л. Хитра, Ю. С. Назар, Д. І. Йосифович, Я. М. Когут та ін. ; за заг. ред. Ю. С. Назара. Львів: ЛьвДУВС, 2021. 680 с.
20. Джафарова М.В. Ступінь наукової розробленості проблеми визначення адміністративного процесуального права в Україні. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Випуск 6. Т.1. С. 170-175.
21. Дудник Р.М. Галузева диференціація українського права: поняття, рівні і тенденції розвитку: автореф. дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.01 - «Теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень». Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2016. 20 с.

22. Джафарова М.В. Тенденції розвитку адміністративного процесуального законодавства України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. Випуск 3. Том 1. С.190-193.
23. Федоренко Т.В. Новації в судовій реформі України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 5. С. 128-131.
24. Тімченко С.В. Моделі інституту адміністративної юстиції в загальноєвропейських системах права. *Актуальні проблеми юриспруденції*. 2017. № 2. С. 155-157.
25. Муза О.В. Теоретичні проблеми адміністративних процесуальних правовідносин в Україні: автореф. дис. ...докт. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Київ: ДНДІ МВС України, 2016. 38 с.
26. Писаренко Н. Б. До питання про особливості формування вітчизняної концепції адміністративного процесу. *Питання адміністративного права*. Кн. 1. Відп. за вип. Н. Б. Писаренко. Х.: Право, 2017. 282 с.
27. Джафарова М.В. Суб'єкт владних повноважень: теоретичні та прикладні проблеми визначення. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. Випуск 1. Том 2. С.30-34.
28. Наука адміністрації й адміністративного права. Загальна частина (за викладами професора Юрія Панейка) / укладачі: В. М. Бевзенко, І. Б. Коліушко, О. Р. Радишевська, І. С. Гриценко, П. Б. Стецюк. К. : Дакор, 2016. 464 с.
29. Кунєв Ю.Д., Дувінг В.О. Публічно-адміністративна діяльність – об'єкт адміністративно-правової науки. *Правова позиція*. № 4 (25), 2019. С. 43–50.
30. Курило В., Городецька І. Місце та роль адміністративних правовідносин у механізмі адміністративно-правового регулювання у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу в Україні. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія «Юридичні науки»*. 2017. № 4. С. 30-35.
31. Науково-практичний коментар до Закону України «Про державну службу» / за наук. ред. А. О. Сліванова, М. І. Іншина. Київ: Парлам. Вид-во, 2017. 512 с.
32. Науково-практичний коментар до Закону України «Про державну службу» / ред. кол. К. О. Ващенко, І. Б. Коліушко, В. П. Тимошук, В. А. Дерць. Київ: ФОП Москаленко О.М., 2017. 796 с.
33. Артеменко І.А. Органи публічної адміністрації як суб'єкти адміністративно-процесуального права: монографія. Харків: Діса Плюс, 2016. 414 с.
34. Адміністративно-правова реформа в Україні: навчальний посібник / за заг. ред. С. В. Петкова. Київ: КНТ, 2022. 180 с.
35. Жук Ю. Надання адміністративних послуг населенню: зарубіжний досвід. Ефективність державного управління. 2016. Вип. 1/2. С. 59-68.
36. Адміністративна процедура: навч. посібник. За заг. ред. І.В. Бойко. Харків: Право, 2019. 206 с.

37. Науково-практичний коментар до проекту Закону України «Про адміністративну процедуру» / Авт. колектив (Андрійко О.Ф., Бевзенко В.М. та ін.), за заг. ред. Тимощука В.П. К.: ФОП Мишалов Д.В., 2019. 460 с.

38. Савранчук Л. Л. Сутність та місце адміністративної процедури в системі адміністративного права як центрального інституту галузі права. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2021. Випуск 6 (41). С. 77-81.

39. Криворучко І.В. Класифікація принципів адміністративної процедури та її застосування наукою державного управління. *Наук. вісн. Акад. муніцип. упр.* 2016. Вип. 1. С. 64-74.

40. Бойко І.В., Зима О.Т., Соловійова О.М. Адміністративна процедура: конспект лекцій / за заг. ред. І.В. Бойко. Харків: Право, 2017. 132 с.

41. Особливе адміністративне право: підручник / за ред. Бернда Візера, Ярослава Лазура, Тетяни Карабін, Олександра Білаша. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 464 с.

42. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні: посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання; за заг. ред. Н.Б. Писаренко. Харків: Право, 2020. 238 с.

43. Тріпак Ю.Р., Краковська А. Є. Адміністративна відповідальність неповнолітніх. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2019. Т. 1. №. 11. С. 23-28.

44. Белікова М.І., Крамінська Д.М., Животова В.О. Адміністративна відповідальність неповнолітніх: теоретико-правові основи та особливості. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 7. С. 243–246.

45. Ткаля О. В. Особливості заходів адміністративного впливу, що застосовуються до неповнолітніх. *Новітні кримінально-правові дослідження*. 2016. № 5. С. 87-90.

Нормативно-правові акти:

46. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. (в ред. від 11.07.2023). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України»*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>

47. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 №3166-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. №38. Ст. 385. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>

48. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. ст. 222. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>

49. Про запобігання корупції: закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. *Голос України* від 25.10.2014. № 206. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

50. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. №4. Ст.43. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19/>

51. Про адміністративні послуги: Закон України 06.09.2012 № 5203-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 32. стр. 1705. ст. 409. (в ред.

від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>

52. Про інформацію: Закон України: від 02.10.1992. № 2657-XII. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

53. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

54. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 року. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-IX#Text>.

55. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 10.12.2015. №889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. №28. Ст. 250. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

56. Про місцеві державні адміністрації: Закон України: від 9 квіт. 1999 р. №586-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 20-21. Ст. 3190 (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>

57. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997. №280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. ст. 170 (в ред. від 11.07.2023). URL: www.zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80

58. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017. №2155-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 45. ст. 400. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19/print>

59. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 03.02.2015. № 141-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015., № 13. ст. 87. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19>

60. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня. 2016 р. №1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. №31, ст. 545. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

61. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006. № 3477-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>

62. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень: Закон України від 05.06.2012. №49. Ст.1919. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/4901-17>

63. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X (в ред. від 07.05.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

64. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005. № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. №35–36, 37. Ст. 446. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>

65. Про внесення змін до Положення про державну реєстрацію

нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 258. *Офіційний вісник України* від 09.04.2021. № 27 стор.168. стаття 1464. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/258-2021-%D0%BF#Text>

66. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні :Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України* «Законодавство України».(в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80>

67. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014. №333-р. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України* «Законодавство України». (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text>

68. Про звернення громадян: закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. (в ред. від 11.07.2023). URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>.

69. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

70. Офіційний сайт Верховної Ради України: <https://portal.rada.gov.ua/>

71. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України: <https://www.kmu.gov.ua/>

72. Офіційний сайт Судова влада України: <https://court.gov.ua/>

73. Офіційний сайт Офісу Генерального прокурора України: <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html>

74. Офіційний сайт МВС України: www.mvs.gov.ua.

75. Офіційний сайт Верховного Суду: <http://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/>